

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
..... **DEKANLIĞI**
..... **BÖLÜMÜ**
..... **LİSANS PROGRAMI**
DERS İÇERİK GÜNCELLEME/ÖNERİ FORMU

Dersin Kodu	Dersin Türkçe Adı	Dersin İngilizce Adı	YY	T+U Saat	Krd	AKTS
IMU052	İstanbul, Şehir ve Kültür	Istanbul, City and Culture		2	2	4

Ön Koşul Dersleri	
-------------------	--

Dersin Dili	Türkçe
Dersin Türü	Şehir ve Kültür
Dersi Öneren	
Dersi Verenler	Dr. Öğr. Gör. Aykut Nasip Kelebek
Dersin Yardımcıları	
Dersin Amacı	İstanbul'un tarihi, kültürel hususiyetleri, geçmişten günümüze toplumsal yapısı, mimari görünümleri, çeşitli sanatlardaki alımlanışı ve modern dönemde yaşadığı dönüşümler üzerine bilgi birikimi kazandırmak ve farkındalık oluşturmak.
Dersin Öğrenme Çıktıları	<ol style="list-style-type: none">1. Kültür ve medeniyet kavramlarının içeriği2. İstanbul'un siyasi, sosyal ve kültürel tarihi3. Geleneksel İstanbul ile modern İstanbul arasındaki benzerlik ve farklılıklar4. İstanbul'un mimari yapısı5. İstanbul'un dünya şehirleri arasındaki konumu
Dersin İçeriği	İstanbul'un geçmiş çağlardan günümüze siyasi, sosyal ve kültürel serüveninin işleneceği "İstanbul, Şehir ve Kültür" dersinde, öncelikli olarak şehir kavramının incelikleri ve klasik şehir yapısından modern şehir yapısına geçiş sürecinin önemli detayları anlatılacaktır. İstanbul'daki Doğu Roma mirasına temas edileceği, Osmanlı'dan kalma kültür ve medeniyet unsurlarının etraflıca konuşulacağı ve İstanbul'un Cumhuriyet Türkiye'sindeki yerinin ele alınacağı bu derslerde; yabancı yazarların seyahatnamelerinden, İstanbul üzerine yazmış yerli şahsiyetlerin metinlerinden ve güncel yayınlardan yararlanılacak ve derslerin bitiminde bütünlüklü bir İstanbul imgesine ulaşılmaya çalışılacaktır.

HAFTALIK KONULAR VE İLGİLİ ÖN HAZIRLIK SAYFALARI

HAFTA	KONULAR	ÖN HAZIRLIK
1	Şehir ve Kültür Kavramları: Şehir ve kültür kavramları üzerinde durulacak, şehirlerin klasik dönemden modern döneme geçiş süreçleri hakkında temel bilgiler verilecek ve kültür-medeniyet kavramlarının modern dünyada alımlanış biçimleri ele alınacaktır. Şehirlerin Doğu ve Batı medeniyetlerindeki karakteristik özellikleri işlenecek ve bu iki daire arasındaki etkileşimler ortaya konacaktır. Şehirlerin tarihsel gelişimini anlatmak için Lewis Mumford'un <i>Tarih Boyunca Kent / Kökenleri Geçirdiği Dönüşümler ve Geleceği</i> kitabından;	

	kültür ve medeniyet kavramlarını konuşurken Sezai Karakoç'un <i>Düşünceler I / Kavramlar</i> kitabından yararlanılacaktır.	
2	Fetih Öncesi İstanbul: İstanbul'un Bizans dönemindeki merkezi rolü anlatılacak; 4. yüzyılda Roma başkenti olarak dizayn edilişi, 6. yüzyılda görkemli bir şehir olarak tarih sahnesinde yerini alışı ve zaman içerisinde şahitlik ettiği sosyal / siyasi krizler üzerinde durulacaktır. Bu derste ayrıca Bizans İkonoklazmı, Bizans'tan günümüze kalan mimari eserler ve Bizans İstanbul'u ile Osmanlı İstanbul'u arasındaki kentsel süreklilik ilişkisi üzerine de bilgi verilecektir. Bizans'ın genel tarihi hakkında konuşulurken Timothy E. Gregory'nin <i>Bizans Tarihi</i> , Bizans İstanbul'undan bahsedilirken Robert Mantran'ın <i>İstanbul Tarihi</i> , Bizans İstanbul'undan günümüze kalan eserler hakkında konuşulurken Sergey Ivanov'un <i>İstanbul'da Konstantinopolis'i Aramak</i> kitabından yararlanılacaktır.	
3	15. Yüzyıl İstanbul'u: İstanbul'un fethine dair bilgiler verilecek; Osmanlı Devleti'nin Bizans'tan aldığı İstanbul'un demografik, mekansal ve ekonomik durumu üzerinde konuşulacak; şehrin Osmanlı başkenti oluşuyla beraber yaşadığı dönüşüm anlatılacak ve Osmanlı İstanbul'unun dini, kültürel ve mimari oluşumu üzerinde durulacaktır. Bu derste İstanbul'un fethi anlatılırken Feridun Emecen'in <i>Fetih ve Kıyamet 1453</i> kitabından yararlanılacak, Fatih Sultan Mehmet'in Batı dünyasındaki algılanışını tartışmak için Franz Babinger'in <i>Fatih Sultan Mehmed ve Zamanı</i> kitabı üzerinde durulacak ve karşılaştırmalı okuma adına Halil İnalcık'ın <i>Fatih Sultan Mehmed Han</i> kitabından istifade edilecektir. Son olarak bu dönemin genel bir manzarasını elde etmek için Yahya Kemal'in <i>Aziz İstanbul</i> kitabına başvurulacaktır.	
4	Osmanlı Klasik Döneminde İstanbul: Osmanlı'nın 16. yüzyılda kazandığı görkemli bir medeniyet başkenti olma özelliği üzerinde durulacak ve Osmanlı kültür ve medeniyetinin İstanbul'da kazandığı görünüm ele alınacaktır. Bu dönemde İstanbul'un merkezi noktalarına inşa edilen anıtsal mimari eserler; şehrin hafızasında büyük izler bırakan padişah, sadrazam ve paşalar; şehrin ticaret hayatında ortaya çıkan birtakım hususiyetler ve bu dönemin büyük edebi ve kültürel envanteri hakkında bilgiler verilecektir. Dönemin genel bir panoramasını sunmak adına Doğan Kuban'ın <i>İstanbul-Bir Kent Tarihi</i> kitabından, Osmanlı klasik döneminin bir Batılı göz tarafından algılanışını göstermek adına Philip Mansel'in <i>Konstantiniyye-Dünyanın Arzuladığı Şehir 1453-1924</i> kitabından yararlanılacaktır. Osmanlı klasik dönemine bir estetik gözle nasıl yaklaşıldığını göstermek adına ise Ahmet Hamdi Tanpınar'ın <i>Beş Şehir</i> kitabından bazı pasajlar üzerinde tartışmalar gerçekleştirilecektir.	

5	18. Yüzyıl İstanbul'u: Bu derste Lale Devri İstanbul'unun genel panoraması ortaya konulacak ve Batılılaşmanın erken aşamaları anlatılacaktır. Bu dönemde matbaanın şehir hayatına dahil olması, şehirde barok mimarinin görünürlük kazanması, meydan çeşmelerinin inşa edilmesi ve kışların şehrin belli başlı alanlarında yerini alması üzerinde durulacaktır. Ayrıca şair Nedim örneği üzerinden dönemin edebi ve kültürel zevki ve Sadabad'da ortaya çıkan tarz-ı hayat anlatılacaktır.	
6	Tanzimat Sonrası İstanbul'u: İstanbul'un, Tanzimat'ın ilanı sonrasında yaşadığı çeşitli dönüşümler, Beyoğlu özelinde şehirdeki modern hareketler ve yeni kurumsal yapılanmalar işlenecektir. Bu dönemde şehrin kazandığı yeni mimari görünümler, yeni kurumlar, yeni sosyal hayat alışkanlıkları ve şehrin hayatına katılan yeni basın yayın organları ve iletişim araçları üzerinde durulacaktır. Tanzimat İstanbul'unun edindiği yeni Batılı renkler ile klasik dönemlerden kalma geleneksel doku arasındaki etkileşimler etrafında konuşulacaktır. Bu derste 19. yüzyıl İstanbul'unun siyasal yapısını konuşurken İlber Ortaylı'nın <i>İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı</i> kitabından, şehrin toplumsal yapısını konuşurken Ekrem Işın'ın <i>İstanbul'da Gündelik Hayat</i> kitabından, İstanbul'da ortaya konulan edebiyatın Batı edebiyatıyla irtibatlarını değerlendirirken ise Timour Muhidine'in <i>Türk Boheminde Bir Cevlan (1870-1980)</i> kitabından yararlanılacaktır.	
7	Cumhuriyet Döneminde İstanbul: İstanbul'un Birinci Dünya Savaşı, Mütareke dönemi ve Cumhuriyet döneminde yaşadığı süreçler anlatılacak ve İstanbul'un 20. yüzyılda yaşadığı dönüşümün siyasi ve kültürel boyutları üzerinde durulacaktır. İstanbul'un, binlerce yıl sonra başkent vasfını Ankara'ya bırakmasının, 1950'li yıllardan itibaren büyük bir göç dalgasıyla karşılaşmasının ve 20. yüzyıl sonlarına doğru küresel sisteme entegrasyonunun sebep ve sonuçları irdelenecektir. Modernleşen İstanbul'un siyasi ve kültürel boyutlarını konuşurken İlber Ortaylı'nın <i>İstanbul'dan Sayfalar</i> kitabından, modern dönem İstanbul'unun toplumsal ruh hallerinden bahsederken Uğur Tanyeli'nin <i>Korku Metropolü İstanbul</i> kitabından ve günümüz İstanbul'unun mimari ve kentsel sorunlarını konuşurken Doğan Kuban'ın <i>İstanbul 1600 Yıllık Bir Müzedir</i> kitabından yararlanılacaktır.	
8	Ara Sınav	
9	İstanbul ve Sosyal Hayat: İstanbul'daki ekonomik yaşam, gündelik alışkanlıklar ve sosyal hareketlilikler; şehrin Osmanlı'dan günümüze yaşadığı dönüşümler eşliğinde anlatılacaktır. Bu derste Osmanlı İstanbul'undaki folklorik kültürden, insanların dini yaşayışlarından, kentle kurdukları ilişkiden, çeşmeler ve hamamlar etrafında şehirdeki temizlik kültüründen bahsedilecek ve modern İstanbul'un sosyal görünümlerine, sakinlerinin zaman geçirme	

	<p>pratiklerine ve yeme içme alışkanlıklarına temas edilecektir. Osmanlı İstanbul'unun toplumsal karakteristiğinden bahsederken Ebru Boyar ile Kate Fleet'in <i>Osmanlı İstanbul'unun Toplumsal Tarihi</i> kitabına, modern dönem İstanbul'unun görünümünden bahsederken Haluk Dursun'un <i>İstanbul'da Yaşama Sanatı</i>, İstanbul'un gastronomi haritasına değinilirken Artun Ünsal'ın <i>Benim Lokantalarım</i> kitabına başvurulacaktır.</p>	
10	<p>İstanbul ve Küreselleşme: 20. yüzyılda ortaya çıkan çeşitli şehir teorileri ile "küresel kent" kavramı üzerinde durulacak ve İstanbul'un 20. yüzyıl sonlarından günümüze yaşadığı değişim, sosyolojinin verileri ışığında işlenecektir. İstanbul'un 21. yüzyılda daha da hareketlenen sosyal yapısı, kültür ve turizm çevresinde zenginleşen uluslararası boyutları ve değişim gösteren demografik yapısı üzerinde durulacaktır. İstanbul'un yerellik ve küresellikle ilişkilerini konuşurken Çağlar Keyder'in <i>İstanbul, Küresel ile Yerel Arasında</i> kitabından, şehrin 21. yüzyılda yaşadığı süreçleri anlatırken Dilek Özhan Koçak ile Orhan Kemal Koçak'ın hazırladığı <i>İstanbul Kimin Şehri?</i> kitabından yararlanılacaktır.</p>	
11	<p>İstanbul'un Edebiyattaki Yansımaları: İstanbul'un Türk edebiyatındaki görünümü ve bu görünümün kültürel arka planları üzerinde durulacaktır. Divan edebiyatında İstanbul'un nasıl algılandığı; Tanzimat dönemi romancılarından Namık Kemal ve Recaiade Mahmud Ekrem'in İstanbul'u nasıl tasvir ettiği; 20. yüzyıl başında Halit Ziya Uşaklıgil ve Tevfik Fikret gibi isimlerin İstanbul'u nasıl ele aldığı ve Yahya Kemal, Peyami Safa, Ahmet Hamdi Tanpınar, Necip Fazıl Kısakürek ve Kemal Tahir gibi Cumhuriyet dönemi yazarlarının İstanbul'u nasıl işlediği gösterilecektir. Derste, İstanbul'un 20. yüzyılda yaşadığı kırılmaların Türk şair ve yazarları tarafından ne şekilde yorumlandığı detaylı bir şekilde ortaya konulacaktır.</p>	
12	<p>Seyahatnamelerde İstanbul: İstanbul hakkında yazılmış seyahatnameler hakkında ana hatlarıyla bilgi verilecek ve seyahatnameler üzerinden İstanbul'un tarihi ve kültürel hususiyetleri üzerinde durulacaktır. Derste Ogier Ghiselin de Busbecq'in <i>Türk Mektupları</i>, Jean Thévenot'un <i>Thévenot Seyahatnamesi</i>, Gerard de Nerval'in <i>Doğu'da Seyahat</i>, Edmondo de Amicis'in <i>İstanbul (1874)</i> ve Vicente Blasco İbanez'in <i>Fırtınadan Önce Şark</i> kitapları merkeze alınıp bu kitaplardan gösterilecek örnek pasajlar ışığında tartışma yürütülecektir. Derse yardımcı kaynaklar olarak Edward Said'in <i>Şarkiyatçılık</i>, Ian Bruma ile Avishai Margalit'in <i>Garbiyatçılık</i> ve Ümit Meriç'in <i>Seyyahlara Yansyan İstanbul</i> kitapları değerlendirilecektir.</p>	
13	<p>İstanbul'un Mimari Yapısı: İstanbul'un sembol değeri kazanmış mimari eserleri üzerinde durulacak ve İstanbul'da iz bırakmış mimarlar hakkında bilgi verilecektir. Osmanlı klasik döneminden 19. yüzyıl sonuna dek inşa edilmiş olan selatin camiler, Lale Devri'yle birlikte İstanbul'da değişmeye başlayan</p>	

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
..... **DEKANLIĞI**
..... **BÖLÜMÜ**
..... **LİSANS PROGRAMI**
DERS İÇERİK GÜNCELLEME/ÖNERİ FORMU

	mimari üslup ve yine bu yüzyılda şehrin önemli meydanlarında inşa edilen anıtsal çeşmeler, modern öncesi dönemde inşa edilen askeri kışlalar ve şehirde temsil değeri kazanmış olan görkemli apartmanlar üzerinde detaylı bir şekilde durulacaktır. Ayrıca Mimar Sinan, Balyan ailesi mensupları, Mimar Kemaleddin ve Mimar Vedat Tek gibi İstanbul'un hafızasında yeri olan mimarlar hakkında bilgi verilecektir. Derste kaynak kitap olarak Oktay Aslanapa'nın <i>Osmanlı Devri Mimarisi</i> ve Hendrik Bohle ile Jan Dimog'un <i>İstanbul Mimarlık Rehberi</i> kitaplarından yararlanılacaktır.	
14	Modern Sanatlarda İstanbul: İstanbul'un sinemada, resimde ve çeşitli modern sanatlarda ele alınışı ve modern sanatların İstanbul'u nasıl algıladığı sorunsalı üzerinde durulacaktır. Türk sinemasında ve dünya sinemasında İstanbul'un nasıl ele alındığı, resim sanatında İstanbul'un görünümüleri, İstanbul'un fotoğraf sanatçıları tarafından algılanış biçimleri ve İstanbul'da sokak sanatlarının üretiliş biçimleri üzerinde durulacaktır. İstanbul'un edebiyatdışı sanatsal ürünlerde nasıl ele alındığı anlatılırken Deniz Göktürk, Levent Soysal, İpek Türelî'nin hazırladığı <i>İstanbul Nereye? Küresel Kent, Kültür, Avrupa</i> kitabına; sinemadaki görünümelerini anlatırken Feride Çiçekoğlu'nun <i>Vesikalı Şehir</i> kitabına; fotoğraf sanatındaki konumunu göstermek adına Ara Güler'in fotoğraflarına başvurulacaktır.	
15	Sonuç ve Değerlendirme Dersi	

KAYNAKLAR

DERS NOTU	
DİĞER KAYNAKLAR	

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

YARIYIL İÇİ ÇALIŞMALARI	SAYISI	KATKI PAYI
Vize	1	%30
Ödev	4	%20
Kısa Sınav		
Uygulama/Staj-Lab.		
TOPLAM		%50
Ara Sınavın ce Dönem içi Faaliyetlerin Başarıya Oranı	1	%50
Final Sınavının Başarıya Oranı	1	%50

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
..... **DEKANLIĞI**
..... **BÖLÜMÜ**
..... **LİSANS PROGRAMI**
DERS İÇERİK GÜNCELLEME/ÖNERİ FORMU

TOPLAM

%100

Ders Kategorisi

Destek Dersleri	X
Temel Mesleki Dersler	
Uzmanlık / Alan Dersleri	
Beşerî, İletişim ve Yönetim Becerileri Dersleri	
Aktarılabılır Beceri Dersleri	

DERSİN ÖĞRENİM ÇIKTILARININ PROGRAM YETERLİLİKLERİ İLE İLİŞKİSİ

No	Program Yeterlilikleri	Katkı Düzeyi				
		1	2	3	4	5
1	Hem lisans eğitimi hem de üniversiteden sonraki yaşamda ihtiyaç duyulan akademik altyapı, entelektüel birikim, sağlıklı yaşam ve iyilik hali ile ilgili temel bilgileri kazandırmak			X		
2	Sağlıklı, kültürlü ve yetkin bireyler olarak güncel yenilikleri sorgulama yetisi kazandırmak				X	
3	Farklı disiplinlerdeki bilgilerden yararlanabilmeyi geliştirmek			X		
4	Sağlıklı, kültürlü ve entelektüel bir yaşam sürdürebilmek konusunda çalışma alışkanlıklarını, düşünme becerilerini, öğrenme süreçlerini geliştirmek			X		
5	Eğitim gördüğü şehir olan İstanbul'un siyasal, sosyal ve kültürel tarihi ve mimarisi hakkında gerekli bilgilere sahip olmak ve İstanbul'u tanımak					X
6	Şehirli olmanın, şehir hayatına uyum sağlamanın gereklilikleri ve incelikleri hakkında farkındalık sahibi olmak				X	
7	Küreselleşme, küresel şehir ve modern şehirlerle alakalı kavramları anlamak				X	
8	Farklı kültürleri tanımak ve kültürler arası etkileşim ve iletişimi geliştirecek temel alt yapıyı kazanmak			X		

AKTS / İŞ YÜKÜ TABLOSU

T.C.
İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ
..... **DEKANLIĞI**
..... **BÖLÜMÜ**
..... **LİSANS PROGRAMI**
DERS İÇERİK GÜNCELLEME/ÖNERİ FORMU

Etkinlikler	SAYISI	Süresi (Saat)	Toplam İş Yüğü
Ders	14	2	28
Ön hazırlık	14	2	28
Kısa Sınav /Ödev	4	5	20
Ara Sınav (Sınav Süresi+ Sınav Hazırlık Süresi)	1	18	18
Final (Sınav Süresi+ Sınav Hazırlık Süresi)	1	26	26
Toplam İş Yüğü	34	53	120
Toplam İş Yüğü / 30			4
Dersin AKTS Kredisi			4

DERSTE YAPILAN GÜNCELLEMELERE İLİŞKİN DETAYLAR			
Sayı	Neyi güncellediniz?	Güncelleme sebebiniz/gerekeniz nedir?	Program çıktılarına katkısında değişiklik oldu mu? Belirtiniz.
1	İstanbul'un siyasi tarihini	İstanbul'un Bizans, Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti dönemlerindeki konumunu aktarmak.	
2	Osmanlı İstanbul'unun toplumsal yapısını	İstanbul sakinlerinin dönemden döneme değişen toplumsal pratiklerini aktarmak.	
3	İstanbul'un seyahatnamelerdeki yerini	Batılı seyyahların İstanbul'u nasıl algıladığını göstermek.	
4	İstanbul'un edebiyat ve sinemadaki alanını	Edebiyat ve sinemada İstanbul'u nasıl yansıtıldığını göstermek.	
5	İstanbul'un folklorik ve gastronomik hususiyetlerini.	İstanbul'un zengin kültürel yapısını somut örnekler üzerinden açıklamak.	

Dersi Güncelleyen/Öneren Öğretim Üyesi

Bölüm Başkanı

ÖĞR. GÖR AYKUT NASİP KELEBEK

PROF. DR. SELMA ARIKAN